

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060202

DOM
2016-06-14
Stockholm

Mål nr
P 11236-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-11-30 i mål nr P 2775-15, se bilaga

KLAGANDE

Bygg- och miljönämnden i Tranås kommun
Stadshuset
573 82 Tranås

MOTPART

Rejlers TeleCom Consulting AB, 556051-0272

Ombud: jur. kand. M R

SAKEN

Bygglov för telekommunikationsmast och teknikbod på fastigheten X i Tranås kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1272147

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bygg- och miljönämnden i Tranås kommun (nämnden) har yrkat att underinstansernas avgöranden ska upphävas och att nämndens beslut att avslå ansökan om bygglov ska fastställas.

Rejlers Telecom Consulting AB (Rejlers) har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har anfört i huvudsak samma omständigheter som i underinstanserna och har tillagt bl.a. följande.

Nämnden delar uppfattningen att en mobilmast skulle kunna vara av allmänt intresse. Sökanden har dock inte kunnat visa på någon tillräckligt tydlig utredning som säger att den aktuella platsen är den enda i området som fungerar. Sökanden har bara gett in en karta med en cirkel på, där det anges att den aktuella platsen ligger inom cirkeln. För att tvingas bevilja bygglov krävs det en mycket mer utförlig utredning som visar att den valda platsen är den mest optimala för att Telenor ska få den 4G-täckning som behövs i Tranås. Man bör också undersöka om det går att samlokalisera sändarutrustningen i någon annan radiomast i området.

Rejlers har anfört i huvudsak samma omständigheter som i underinstanserna och tillagt bl.a. följande.

Bolaget har sökt inplacering i den mast som finns i närheten men fått nej av mastägaren då man inte får plats i den befintliga masten. Det finns ett omfattande samarbete mellan operatörer och man söker alltid i första hand placering i befintliga anläggningar. Det är inte alltid möjligt att välja ut placeringar utifrån bestämmelser i detaljplaner utan bedömning görs alltid utifrån de radiotekniska förutsättningarna. Syftet är att täcka ett så stort område som möjligt.

Den tänkta placeringen har lagts i utkanten av industriområdet i enlighet med fastighetsägarens önskemål. I detta fall är det höjden som är avgörande då den valda platsen gränsar till ett skogsområde. Om man skulle justera placeringen mer intill skogen skulle man behöva röja träd samt bygga ett högre torn då man hamnar på lägre markhöjd i skogen. Om man inte kan etablera sig på den nu aktuella platsen måste man eventuellt sätta upp två torn för att kunna rikta signalerna korrekt. Det är inte hållbart att öka antalet torn eller master för att kunna lösa kapacitetsproblemet i området. Flera torn torde göra större intrång i miljön än ett som placerats intill skogsområdet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Bygglov ska ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan bland annat om åtgärden inte strider mot detaljplanen, se 9 kap. 30 § första stycket 2 plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Om den sökta åtgärden strider mot planen, kan bygglov ändå beviljas om avvikelsen är förenlig med planens syfte och avvikelsen är liten eller åtgärden är av begränsad omfattning och nödvändig för att området ska kunna användas eller bebyggas på ett ändamålsenligt sätt (9 kap. 31 b § PBL). Efter det att genomförandetiden för en detaljplan har gått ut får bygglov även ges för en åtgärd som avviker från detaljplanen om åtgärden bland annat är förenlig med detaljplanens syfte och tillgodoser ett allmänt intresse (9 kap. 31 c § 1 PBL).

Rejlers (tidigare Orbion Consulting AB) har ansökt om bygglov för ett 30 meter högt telekommunikationstorn (monopol) med tillhörande teknikskåp på fastigheten X

För fastigheten gäller en detaljplan som vann laga kraft den 18 september 1992 och vars genomförandetid har gått ut. Tornet är avsett att uppföras på mark som i detaljplanen är utlagd som kvartersmark för småindustri. Vidare gäller för det berörda området en planbestämmelse som anger att det är utfylld mark som endast får bebyggas med enklare förrådsbyggnader och skärmtak.

Som underinstanserna har konstaterat strider den sökta åtgärden mot detaljplanen då tornet är avsett att uppföras på mark som endast får bebyggas med enklare förrådsbyggnader och skärmtak. Frågan i målet är om avvikelsen från gällande detaljplan ändå kan godtas med stöd av 9 kap. 31 c § 1 PBL.

Är uppförande av telekommunikationstornet på kvartersmark förenligt med detaljplanens syfte?

En första förutsättning för att 9 kap. 31 c § 1 PBL ska kunna tillämpas är att åtgärden är förenlig med detaljplanens syfte. Av förarbetena till denna nya bestämmelse framgår vad som ska anses rymmas inom planens syfte. Bedömningen ska göras utifrån planens övergripande syfte så som det anges i planbeskrivningen och sådana underförstådda syften som följer av enskilda planbestämmelser och planens utformning i övrigt (prop. 2013/14:126 s. 179).

Angående planens syfte anges i planbeskrivningen endast att planen har tagits fram för att möjliggöra bildandet av en ny fastighet i kvarteret Tranan samt för att utöka byggrätten.

Angående planens innehåll anges bl.a. att den aktuella platsen endast får bebyggas med enklare förrådsbyggnader och skärmtak samt att industriverksamheten inte får medföra olägenhet eller påverkan för omgivningen eller närboende.

Såsom tidigare sagts har detaljplanen en bestämmelse som anger att det är kvartersmark som får användas för småindustri. För att tolka vad som inryms i tillåten användning kan vägledning tas i den handbok som var aktuell vid planens framtagande, nämligen ”Boken om detaljplan och områdesbestämmelser” Statens Planverk 1987. Av den framgår bl.a. följande: Med användningskategorin industri menas all slags produktion, lagring och annan hantering av varor. Även laboratorier, partihandel, lager och tekniska anläggningar inryms i industribegreppet. Ändamålet kan ibland behöva preciseras för t.ex. en processindustri, för laboratorier och forskning eller för hantverk och småindustri. En precisering kan också göras med avseende på graden av störningar för omgivningen. När det gäller användningskategorin tekniska anläggningar framgår att till denna räknas både offentliga och privata anläggningar för produktion eller omvandling av elektricitet, tele, TV- och radiosignaler samt värme, vatten, avlopp och avfall.

Mark- och miljööverdomstolens konstaterar att det aktuella telekommunikationstornet är en teknisk anläggning vilket ryms inom användningsbestämmelsen småindustri. Mark- och miljööverdomstolen anser att ett uppförande av tornet på mark som i detaljplanen är utlagd som kvartersmark för småindustri får anses förenligt med planens övergripande syfte.

Tillgodoser tornet ett allmänt intresse?

En andra förutsättning för att 9 kap. 31 c § ska kunna tillämpas är att åtgärden ska tillgodose ett allmänt intresse. Av förarbetena till denna bestämmelse framgår följande. Med att åtgärden ska tillgodose ett ”allmänt intresse” avses att byggnaden eller anläggningen ska vara till nytta för samhället eller en bredare allmänhet. Likafullt ska åtgärden vara förenlig med detaljplanens övergripande syfte. Det kan t.ex. vara frågan om att medge väderskydd vid hållplatser, kiosker, toaletter, små förråd och transformatorstationer på olika allmänna platser. Motsvarande avvikelser bör även vara möjliga inom kvartersmark som används för olika offentliga verksamheter, t.ex. mark som i en detaljplan är avsedd att användas för friluftsliv, idrott, kultur, skola, hamnverksamhet eller större parkeringar (prop. 2013/14:126 s. 310).

Uppräkningen i förarbetena är endast exempel på vad som kan vara ett allmänt intresse enligt 9 kap. 31 c § 1 PBL. I praxis har anläggningar som utgör en del av det nationella mobiltelenätet ansetts som ett allmännyttigt ändamål och det har ansetts som ett allmänt intresse att en telemast uppförs på en plats som medger täckning av det behövande området (se t.ex. dåvarande Regeringsrättens avgörande RÅ 2002 ref. 63 och Mark- och miljööverdomstolens dom den 26 mars 2015 i mål nr P 9535-14). Med hänsyn härtill gör Mark- och miljööverdomstolen den bedömningen att det i detta mål aktuella tornet får anses tillgodose ett allmänt intresse.

Bestämmelsen i 9 kap. 31 c § 1 PBL är utformad så att bygglov *får* ges om förutsättningarna i paragrafen är uppfyllda. PBL bygger på att det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten och kommunen har stor frihet att styra bebyggelseutvecklingen. I detta fall har kommunen hänvisat till det i översiktsplanen uttryckta intresset att i framtiden kunna använda området för annat

ändamål än småindustri. Något detaljplanearbete har dock inte påbörjats. Mark- och miljööverdomstolen finner inte skäl att ifrågasätta Rejlers uppgifter om att det aktuella området ur radioteknisk synpunkt är lämpligt för uppförandet av tornet. Enligt Mark- och miljööverdomstolen har kommunen inte visat att det finns ett annat så starkt allmänt intresse av marken att det överväger det allmänna intresset av telekommunikationstornet.

Sammanfattning

Mark- och miljööverdomstolen finner att den ansökta åtgärden är förenlig med detaljplanens syfte och tillgodoser ett allmänt intresse. Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut. Det finns därför möjlighet att ge bygglov enligt 9 kap. 31 c § 1 PBL.

Eftersom berörda sakägare inte har fått tillfälle att yttra sig över bygglovsansökan är länsstyrelsens beslut att återförvisa ärendet till nämnden för fortsatt handläggning riktigt. Nämndens överklagande ska därmed avslås och mark- och miljödomstolens dom således stå fast.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Per Sundberg, Gösta Ihrfelt, referent, och Margaretha Gistorp samt tekniska rådet Tommy Åström.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Enhet 3:5

DOM
2015-11-30
meddelad i
Växjö

Mål nr P 2775-15

KLAGANDE

Bygg- och miljönämnden i Tranås kommun
Stadshuset
573 82 Tranås

MOTPART

Orbion Consulting AB
Box 1457
171 28 Solna

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Jönköpings län beslut den 17 juni 2015 i ärende nr 403-1868-2015,
se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för telekommunikationsmast och teknikbod på fastigheten X i
Tranås kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Tranås kommun (nämnden) beslutade den 18 februari 2015 att avslå en ansökan från Orbion Consulting AB (bolaget) om bygglov för uppförande av en telekommunikationsmast (30 m hög med tillhörande teknikbod) på fastigheten X. Som skäl angav nämnden bl.a. följande. Hela det aktuella industriområdet är utpekade som ett framtida multifunktionsområde där bostäder ska kunna kombineras med handel, kontor och service. En telekommunikationsmast på denna plats kan tänkas påverka möjligheterna för framtida byggnation på fastigheten negativt.

Bolaget överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen), som upphävde nämndens beslut och återförvisade ärendet till nämnden för erforderlig handläggning med bl.a. följande motivering. Ansökt åtgärd strider mot gällande detaljplan eftersom masten ska placeras på mark som enbart får bebyggas med mindre förrådsbyggnader och skärmtak. Åtgärden kan inte anses strida mot planens syfte. Planavvikelsen utgör inte hinder för att bevilja bygglov eftersom åtgärden är ett allmänt intresse och uppfyller kraven i 9 kap. 31 c § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. De intentioner som anges i översiktsplanen kan, när gällande detaljplan finns och något nytt planarbete inte synes ha påbörjats, inte utgöra grund för att neka bygglov. Med hänsyn till den utredning som hittills finns i ärendet finns inte hinder för att bevilja sökt bygglov. Av utredningen i ärendet framgår att nämnden inte har kommunicerat handlingarna i ärendet med berörda sakägare m.fl. Enligt instansordningsprincipen bör bristen inte rättas till hos länsstyrelsen.

Nämnden har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och fastställa nämndens beslut. Som grund har nämnden anfört i huvudsak följande.

Gällande detaljplan, 0687-P94, tillåter endast enklare förrådsbyggnader och skärmtak för industriändamål på den aktuella platsen. Planbestämmelserna är mycket spe-

cifika och en 30 m hög radiomast är en mycket stor avvikelse från detta. Ett beviljande av bygglov ska vara olämpligt ur alla aspekter och det ska inte finnas några alternativa placeringar som är lämpligare. Om länsstyrelsens beslut står sig ser nämnden en risk för att det kan medföra en skyldighet till att bevilja bygglov för alla tänkbara anläggningar på olämpliga platser, endast utifrån att de har ett allmänt intresse.

Bolaget har inte inkommit med någon utredning som visar på att den aktuella platsen är den enda som fungerar och att det inte finns bättre placeringar. Inte heller har bolaget visat att det inte finns andra möjliga alternativ med fler eller starkare sändare på någon av de befintliga masterna i närområdet. Det finns ett flertal fastigheter inom det område som finns på en karta bolaget lämnat in till nämnden och ännu fler strax utanför området som skulle vara betydligt lämpligare ur alla aspekter. Eftersom åtgärden strider mot detaljplanen bör översiktsplanen få en mycket starkt vägledande roll i ärendet, precis som om en ny detaljplan skulle ha tagits fram.

Bestämmelsen om avvikelser av allmänt intresse enligt 9 kap. 31 c § PBL är också formulerad på så sätt att det inte finns någon skyldighet för kommunen att bevilja bygglov, utan snarare att det finns en möjlighet. De rättsfall från högre instanser som finns på området har än så länge handlat om att en kommun har beviljat bygglov med avvikelser och närboende har överklagat. I detta ärende är situationen omvänd och nämnden har bedömt att föreslagen placering inte är lämplig. I propositionen till bestämmelserna, *En enklare planprocess*, prop. 2013/14:126, nämns på ett flertal ställen att det är just en möjlighet till avvikelser som införts och på s. 276 har regeringen klarlagt att det inte finns någon skyldighet för kommunerna att bevilja avvikelser. Regeringen motiverar här hela bestämmelsens existens på just detta och menar därför att det inte finns någon risk för oacceptabel omgivningspåverkan med den.

Om masten tillåts på den aktuella platsen medför det att markens befintliga användning som industrimark måste fortgå även när den befintliga industriverksamheten försvinner. Nämndens bedömning är att de befintliga byggnaderna idag är i slutet av

sin livslängd och att en förändring inte ligger så långt fram i tiden. Masten skulle medföra att stora delar av marken inte skulle kunna saneras eller bebyggas med något annat, bl.a. på grund av servitut och ledningsrätter som masten medför.

Bestämmelsen i 9 kap. 25 § PBL säger att berörda sakägare inte behöver höras om det är uppenbart att lov inte kan ges. Nämnden anser att det fortfarande är uppenbart att lov inte kan ges. Bestämmelsen i 9 kap. 26 § PBL säger att en fråga om lov inte får avgöras utan att fastighetsägaren underrättats om vad som har tillförts, om det inte är uppenbart onödigt. Bestämmelsen syftar till att fastighetsägare ska få en möjlighet att hindra att lov beviljas på deras egendom, inte att de ska bli inblandade i onödan när lov inte kan lämnas. Det uttalande som länsstyrelsen gör genom beslutet är dessutom så starkt att man i princip redan har beslutat att masten ska tillåtas, oavsett vad grannar och fastighetsägare säger. Det gör att ett remissutskick i detta läge skulle vara meningslöst för de inblandade.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Eftersom länsstyrelsen har prövat ärendet i sak har nämnden rätt att klaga på länsstyrelsens beslut att återförvisa ärendet till nämnden.

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att varken den gällande detaljplanen eller det som i övrigt hittills har framkommit utgör hinder för beviljande av bygglov för åtgärden, jfr bl.a. Mark- och miljööverdomstolens dom den 23 september 2015 i mål nr P 10330-14. Länsstyrelsen har därmed haft fog för sitt beslut att upphäva nämndens beslut. Eftersom berörda sakägare inte har beretts tillfälle att yttra sig över ansökan och eventuella synpunkter från närboende i första hand bör prövas av nämnden, har länsstyrelsen även haft fog för sitt beslut att återförvisa ärendet till nämnden för erforderlig handläggning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 21 december 2015.

Anders Enroth

Mårten Dunér

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Enroth, ordförande, och tekniska rådet Mårten Dunér. Målet har beretts av beredningsjuristen Helena Lagstrand.